

Poznać przeszłość 4

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I II wojna światowa						
1. Kampania polska	- W przededniu wojny - Niemiecka napaść na Polskę - Przeciwko Blitzkriegowi - Napaść sowiecka na Polskę - Ostatnie punkty oporu - Pierwsze zbrodnie hitlerowskie w Polsce - Ocena wojny obronnej	- stosuje pojęcia: <i>Blitzkrieg (wojna błyskawiczna)</i>, <i>Schleswig-Holstein</i>, - charakteryzuje wkroczenie wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop-Mołotow oraz przykłady współpracy niemiecko-sowieckiej - omawia działalność postaci: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina, - wymienia wydarzenia związane z datami: 1 września 1939 r.,	- stosuje pojęcia: <i>bitwa graniczna, dziwna wojna, „polskie Termopile”</i> - porównuje potencjał militarny stron konfliktu - omawia działalność postaci: Ignacego Mościckiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego - omawia decyzje polityczne władz II Rzeczypospolitej na tle wydarzeń militarnych podczas kampanii polskiej - opisuje przykłady bohaterstwa polskich żołnierzy, w tym: Westerplatte, Poczty Polskiej, Mokrej, Wizny, bitwy nad Bzurą, Warszawy, Kocka, i wskazuje te miejsca na mapie	- stosuje pojęcia: <i>provokacja gliwicka, „Fall Weiss”, Luftwaffe, Einsatzgruppen (Grupy Specjalne), przedmoście rumuńskie</i> - wymienia wydarzenia związane z datami: 1-3 września 1939 r., 3 września 1939 r. - opisuje główne etapy kampanii polskiej - omawia	- przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r. ., omawia wydarzenia związane z datami: 9 września 1939 r., 12 września 1939 r., 28 września 1939 r., 2 października 1939 r. - omawia działalność postaci: Tadeusza Kutrzeby, Władysława Bortnowskiego, Władysława Raginisa, Władysława Langnera, Józefa Unruga, Stanisława Dąbka	- prezentuje założenia polityki Wielkiej Brytanii i Francji wobec konfliktu polsko-niemieckiego - podaje przykłady zbrodni wojennych dokonanych przez agresorów, m.in. w Wieluniu, Bydgoszczy, okolicach Wejherowa

		17 września 1939 r., 6 października 1939 r.		działalność postaci: Henryka Sucharskiego i Franciszka Dąbrowskiego, - wyjaśnia przyczyny przegranej Polski w wojnie we wrześniu 1939 r.		
2. Hitler i Stalin dzielą Europę	• Współpraca ZSRS i III Rzeszy • Sowieckie podboje • Podbój Danii i Norwegii przez Niemcy • Podbój Belgii, Holandii i Francji • Przeciwno Wielkiej Brytanii • Wojna na Bałkanach	- stosuje pojęcia: pakt Ribbentrop-Mołotow, kolaboracja, bitwa o Anglię - omawia działalność postaci: Józefa Stalina, Adolfa Hitlera - wymienia sojuszników III Rzeszy, którzy przystąpili do współpracy w latach 1939-1941 - wyjaśnia znaczenie zwycięstwa Wielkiej Brytanii i jej sojuszników w bitwie	- stosuje pojęcia: wojna zimowa, republiki bałtyckie, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji, RAF - omawia działalność postaci: Benito Mussoliniego, Winstona Churchilla - charakteryzuje cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939-1941 oraz przykłady ich współpracy - wskazuje na mapie: kierunki agresji sowieckiej, niemieckiej i włoskiej oraz obszary okupowane przez agresorów - omawia wydarzenia związane z agresją sowiecką i	- stosuje pojęcia: „Fall Gelb”, operacja „Lew morski”, linia Mannerheima, Linia Maginota - omawia działalność postaci: Charles’a de Gaulle’a, Philippe’a Pétaina, Josipa Broza-Tito, Carla Gustafa Mannerheima, Vidkuna Quislinga, Hermanna Göringa, Ante	- omawia działalność postaci: Josipa Broza-Tito, Ante Pavelicia, Léona Degrelle - szczegółowo opisuje kolejne etapy agresji Niemiec w latach 1940-1941, wskazując zmiany na mapie politycznej - opisuje przebieg bitwy o Anglię, uwzględniając uzbrojenie obu stron konfliktu oraz sytuację ludności cywilnej Wielkiej Brytanii - wyjaśnia znaczenie zawarcia zawieszenia broni w Compiègne	- omawia sposób przejęcia kontroli nad republikami bałtyckimi przez ZSRS w 1940 r. - charakteryzuje sytuację na Bałkanach w 1941 r.

		o Anglię	niemiecką z: listopada 1939 r. marca 1940 r., maja 1940 r., lipca-października 1940 r. - przedstawia główne przyczyny klęski Francji w 1940 r.	Pavelicia, Léona Degrelle - omawia wydarzenia związane z datami: 12 marca 1940 r., 9 kwietnia 1940 r., 10 maja 1940 r., 22 czerwca 1940 r., 28 października 1940 r., 6 kwietnia 1941 r.-1 czerwca 1941 r., 10 kwietnia 1941 r.	w czerwcu 1940 r	
3. Wojna na froncie wschodnim	- Napaść Niemiec na ZSRS - Bitwa pod Moskwą - Niemcy i podbita ludność - Wspólnie przeciw Hitlerowi - Bitwa o Stalingrad	- stosuje pojęcia: plan „Barbarossa”, wielka wojna ojczyźniana, Lend-Lease Act, koalicja antyhitlerowska - omawia działalność postaci: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina, Gieorgija Żukowa - charakteryzuje przyczyny nawiązania	- stosuje pojęcia: Lend-Lease Act, - wymienia wydarzenia związane z datami:, marzec 1941 r., 22 czerwca 1941 r., 12 lipca 1941 r., luty 1943 r., lipiec 1943 r. - opisuje przebieg wojny i analizuje przyczyny klęski niemieckiego Blitzkriegu w ZSRS - wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny na	- stosuje pojęcia: Lebensraum (‘przestrzeń życiowa’), blokada Leningradu, „droga życia”	- omawia działalność postaci: Friedricha von Paulusa, Stepana Bandery - wymienia wydarzenia związane z datami: 6 grudnia 1941 r., listopad 1942 r., wrzesień 1941 r. styczeń 1944 r. - omawia znaczenie klęski stalingradzkiej dla Niemiec	- opisuje potencjał wojenny stron konfliktu, ich taktykę oraz uzbrojenie

		współpracy Wielkiej Brytanii i ZSRS oraz USA - omawia stosunek ludności do okupanta na zajmowanych terenach przez Niemców, - przedstawia politykę III Rzeszy wobec ludności cywilnej ZSRS i wobec jeńców	frontie wschodnim: Leningrad, Moskwa, Stalingrad, - ocenia znaczenie pomocy w ramach Lend-Lease Act dla wyniku wojny na froncie wschodnim - podaje przykłady podjęcia współpracy z Niemcami i wyjaśnia ich przyczyny			
4. Polityka Niemiec w okupowanej Europie	- Sytuacja ludności okupowanych krajów - Postawy ludności i władz krajów okupowanych - Ruch oporu i partyzantka w krajach europejskich	- stosuje pojęcia: polityka rasowa, ruch oporu, podludzie, nadludzie, partyzantka - omawia działalność postaci: Adolfa Hitlera - wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch oporu	- stosuje pojęcia: pakt trzech, polityka rasowa, przestrzeń życiowa, Generalny Plan Wschodni, ruch oporu, podludzie, nadludzie, partyzantka - omawia działalność postaci: Charles'a de Gaulle'a, Philippe'a Pétaina	- charakteryzuje zróżnicowanie polityki niemieckiej na terenach okupowanych - omawia postawy ludności okupowanej Europy	- stosuje pojęcia: Résistance, Rote Kapelle, polityka „piernika i pejcza”	- porównuje sytuację w okupowanych przez Niemców krajach zachodnich i w Polsce
5. Holokaust	- Separacja ludności żydowskiej - W stronę	- stosuje pojęcia: gwiazda Dawida, getto - przedstawia	- stosuje pojęcia: Żydowska Organizacja Bojowa, medal „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”	- stosuje pojęcia: Szoah, „Żegota”, Żydowski	- omawia działalność postaci: Juliusza Grobelnego, Władysława	- omawia działalność postaci: Wandy

	- zagłady • Zagłada Żydów • Powstanie w getcie • Postawy wobec Holokaustu	założenia i metody polityki hitlerowskiej wobec Żydów oraz etapy i metody jej realizacji (od dyskryminacji do zagłady) – przedstawia sposób organizacji i cel działania sieci obozów koncentracyjnych oraz obozów zagłady, wyjaśnia różnice pomiędzy nimi, rozpoznaje główne miejsca eksterminacji (Auschwitz-Birkenau, Sobibór, Treblinka, Bełżec)	– omawia działalność postaci: Adolfa Eichmanna, Heinricha Himmlera, Reinharda Heydricha, Mordechaja Anielewicza, Marka Edelmana, Jana Karskiego, Witolda Pileckiego, Janusza Korczaka, rodziny Ulmów, Ireny Sendlerowej – wymienia wydarzenia związane z datami: 20 stycznia 1942 r., kwiecień 1943 r. – wymienia wydarzenia związane z datami: 20 stycznia 1942 r., kwiecień 1943 r. – omawia bilans Holokaustu – przedstawia formy pomocy Żydom niesione przez ludność krajów okupowanych	Związek Wojskowy, Endlösung ('ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej') – omawia działalność postaci: Juliusza Grobelnego, Władysława Bartoszewskiego, – wymienia miejsca eksterminacji: Chełmno nad Nerem, Babi Jar, Jedwabne, Ponary	Bartoszewskiego, Zofii Kossak-Szczuckiej, Wandy Krahelskiej, Matyldy Getter, Adama Sapiehy, Jana i Antoniny Żabińskich, Jurgena Stroppa – wymienia miejsca eksterminacji: Chełmno nad Nerem, Babi Jar, Jedwabne, Ponary	Krahelskiej, Matyldy Getter, Adama Sapiehy
6. Wojna poza Europą	• Początek walk w Afryce • Zakończenie walk w Afryce • Wojna na morzach i oceanach • Atak na Pearl Harbor • Ofensywa japońska w Azji	– stosuje pojęcia: wojna na Pacyfiku, U-Boot, Pearl Harbor, – omawia działalność postaci: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera – wskazuje na	– stosuje pojęcia: wilcze stada, U-Boot, Pearl Harbor – omawia działalność postaci: Franklina Delano Roosevelta – wymienia wydarzenia związane z datami: 7 grudnia 1941 r., 4-7 czerwca 1942 r., październik-listopad 1942 r. – wymienia cele strategiczne	– stosuje pojęcia: operacja „Torch”, Kriegsmarine, U-Boot, Royal Navy – wymienia wydarzenia związane z datami:	– stosuje pojęcia: operacja „Torch”, operacja, Kriegsmarine, U-Boot, Royal Navy – omawia działalność postaci: Bernarda Montgomery’ego, Erwina Rommla, Karla Dönitza, Isoroku Yamamoto	– opisuje uzbrojenie stron konfliktu i ocenia ich potencjał militarny

	• Wojna na Pacyfiku	przyczyny zwycięstwa aliantów	państw Osi w walkach poza Europą - omawia przebieg wojny w Afryce w latach 1941-43, wskazuje na przyczyny zwycięstwa aliantów	- szczegółowo omawia przebieg walk w Afryce i Azji - przedstawia specyfikę wojny na Pacyfiku i wymienia przełomowe starcia zbrojne na tym obszarze podczas II wojny światowej	- wymienia wydarzenia związane z datami: 13 września 1940 r., grudzień 1940 r., listopad 1941 r., sierpień 1942 r., luty 1943 r., październik-listopad 1942 r., 13 maja 1943 r.	
7. Droga do zwycięstwa	• Początki Wielkiej Koalicji • Bitwa na Łuku Kurskim • Desant na Sycylię i Włochy • Konferencje Wielkiej Trójki • Lądowanie w Normandii i otwarcie drugiego frontu	- stosuje pojęcia: Karta atlantycka, Wielka Trójka, Wielka Koalicja - omawia działalność postaci: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla - przedstawia znaczenie wydarzeń: bitwy na Łuku Kurskim oraz powstania drugiego frontu w Normandii	- stosuje pojęcia: Karta atlantycka, Wielka Trójka, D-Day, Wielka Koalicja - omawia działalność postaci: Dwighta Eisenhowera - wymienia wydarzenia związane z datami: 14 sierpnia 1941 r., 28 listopada-1 grudnia 1943 r., 4-11 lutego 1945 r., 6 czerwca 1944 r. - wyjaśnia genezę powstania Wielkiej Koalicji oraz omawia znaczenie zasad sformułowanych w Karcie atlantyckiej - przedstawia znaczenie wydarzeń: kapitulacji Włoch, bitwy o Monte Cassino - omawia znaczenie	- stosuje pojęcia: operacja „Overlord”, operacja „Market Garden”, - podaje główne założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej	- stosuje pojęcia: operacja „Cytadela”, Włoska Republika Socjalna - omawia działalność postaci: George’a Pattona, Douglasa MacArthura, Pietra Badoglio - wymienia wydarzenia związane z datami: 14 stycznia 1943 r., 10 lipca 1943 r., 19 sierpnia 1943 r., 8 września 1943 r., 23/24 czerwca 1944 r., październik 1944 r.	- opisuje strategię oraz uzbrojenie stron konfliktu

			konferencji w Teheranie			
8. Koniec II wojny światowej	• Wyzwolenie Europy Środkowo-Wschodniej • Konferencja w Jałcie • Zajęcie Niemiec i Austrii • Konferencja w Poczdamie • Zakończenie walk na Pacyfiku	- stosuje pojęcia: porządek jałtański, atak atomowy - omawia działalność postaci: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, - wymienia wydarzenia związane z datami: 8 maja 1945 r. 6 i 9 sierpnia 1945 r. - opisuje okoliczności i skutki wynalezienia oraz pierwszego użycia broni atomowej	- stosuje pojęcia: porządek jałtański, naloty dywanowe, taktyka „żabich skoków”, atak atomowy - omawia działalność postaci: Harry’ego Trumana, Clementa Attlee - wymienia wydarzenia związane z datami: 22 czerwca 1944 r., 24 kwietnia 1945 r., - omawia znaczenie operacji „Bagration - przedstawia ustalenia oraz znaczenie konferencji Wielkiej Trójki w Jałcie oraz Poczdamie	- stosuje pojęcia: projekt „Manhattan”, kamikadze - omawia działalność postaci: Dwighta Eisenhowera, Alfreda Jodla, Wilhelma Keitla, Hirohito - omawia przebieg działań wojennych w Europie i na Dalekim Wschodzie w 1945 r.	- stosuje pojęcia: projekt „Manhattan”, kamikadze - omawia działalność postaci: George’a Pattona, Douglasa MacArthura - wymienia wydarzenia związane z datami: 14 stycznia 1943 r., 10 lipca 1943 r., 19 sierpnia 1943 r., 8 września 1943 r., 23/24 czerwca 1944 r., październik 1944 r., 12 stycznia 1945 r., 16 kwietnia 1945 r. - wyjaśnia znaczenie udziału Wojska Polskiego w operacji berlińskiej 1945	- przedstawia okoliczności zamachu na Hitlera
Rozdział II Polacy podczas II wojny światowej						
1. Polska pod okupacją	• Podział ziem polskich w 1939 r. • Wyniszczenie polskich elit	- stosuje pojęcia: Generalne Gubernatorstwo, łapanka, deportacja, - omawia działalność	- stosuje pojęcia: Generalne Gubernatorstwo, łapanka, Volkslista, kontyngent,	- stosuje pojęcia: Sonderaktion „Krakau”, akcja AB, sowietyzacja „granatowa	- wymienia wydarzenia związane z datami: październik	- wyjaśnia rolę okupantów w zaognianiu trudnych relacji polsko-litewskich

	• Polityka III Rzeszy wobec Polaków • Niemieckie zbrodnie w Polsce • Polityka ZSRS wobec Polaków • Deportacje w głąb ZSRS • Zbrodnia katyńska • Wobec sowieckiej okupacji	postaci: Maksymiliana Marii Kolbego, Hansa Franka - omawia i wskazuje na mapie podział ziem polskich okupowanych przez ZSRS i III Rzeszę oraz zmiany wprowadzone po 1941 r. - podaje przykłady zbrodni niemieckich dokonanych na ludności polskiej - wskazuje grupy społeczne najbardziej narażone na prześladowania niemieckie i sowieckie	„gadzinówka”, deportacja, - omawia działalność postaci: Wandy Wasilewskiej - wymienia wydarzenia związane z datami: kwiecień-maj 1940 r., maj-czerwiec 1940 r. - omawia przebieg deportacji Polaków z Kresów Wschodnich w głąb ZSRS - charakteryzuje przebieg oraz znaczenie zbrodni katyńskiej	policja”, paszportyzacja	1939 r., 1-2 listopada 1939 r., 5 marca 1940 r., marzec 1941 r.	i polsko-ukraińskich
2. Polskie władze na uchodźstwie	• Polski rząd na uchodźstwie • Polskie siły zbrojne na Zachodzie • Układ Sikorski-Majski • Zerwanie stosunków polsko-sowieckich • Katastrofa gibraltarska • Polskie władze w ZSRS	- stosuje pojęcia: rząd emigracyjny, armia Andersa, katastrofa gibraltarska - omawia działalność postaci: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa - wyjaśnia okoliczności zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem	- stosuje pojęcia: układ Sikorski-Majski, katastrofa gibraltarska - wymienia wydarzenia związane z datami: 30 września 1939 r., 30 lipca 1941 r., 14 lutego 1942 r., 25 kwietnia 1943 r., 4 lipca 1943 r. - omawia założenia układu Sikorski-Majski - opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii gen. Władysława Andersa	- omawia działalność postaci: Stanisława Mikołajczyka, - wymienia wydarzenia związane z datami: 13 listopada 1939 r., 13 kwietnia 1943 r., 30 czerwca 1943 r., - charakteryzuje postawę Wielkiej Trójki wobec ZSRS	- stosuje pojęcie: Rada Narodowa RP - omawia działalność postaci: Bolesława Bieruta i Władysława Gomułki, Kazimierza Sosnkowskiego, Cyryła Ratajskiego, Pawła Findera, Marcelego	- przedstawia okoliczności utworzenia polskiego rządu emigracyjnego (w tym umowę paryską oraz antysanacyjny charakter rządu) - ocenia znaczenie śmierci gen. Władysława Sikorskiego

					Nowotki - wymienia wydarzenia związane z datami: 31 grudnia 1943 r./ 1 stycznia 1944 r., styczeń 1944 r. - wymienia tworzące się w ZSRS i w kraju ośrodki przyszłych polskich władz komunistycznych (od powstania PPR do utworzenia KRN)	
3. Polskie Państwo Podziemne	• Struktury Polskiego Państwa Podziemnego • Konspiracja wojskowa • Działalność Polskiego Podziemia • Konspiracja cywilna • Pozostałe podziemne organizacje	- stosuje pojęcia: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej, Armia Krajowa, partyzantka, rzeź wołyńska, tajne komplety - wymienia wydarzenia związane z datami: 27 września 1939 r., 14 lutego 1942 r. - omawia cele i przebieg akcji „Burza”	- stosuje pojęcia: cichociemni, Delegat Rządu RP na Kraj, sabotaż, dywersja, „krwawa niedziela”, - omawia działalność postaci: Stefana Roweckiego ps. Grot, Augusta Emila Fieldorfa - wymienia konspiracyjne struktury wojskowe (SZP, ZWZ, AK, Bataliony Chłopskie)	- stosuje pojęcia: BIP, Związek Odwetu, organizacja „Wachlarz”, Kedyw, Gwardia Ludowa, - omawia działalność postaci: Franza Kutschery, Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, Jana	- stosuje pojęcia: Rada Jedności Narodowej, Narodowa Organizacja Wojskowa, WRN - omawia działalność postaci: Cyryla Ratajskiego, - wymienia wydarzenia	- omawia działalność postaci: Zygmunta Berlinga, Bolesława Bieruta,

	zbrojne • Rzeź wołyńska • Akcja „Burza		– opisuje najważniejsze akcje ZWZ-AK – przedstawia genezę i przebieg rzezi wołyńskiej	Karskiego, Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego, – wymienia wydarzenia związane z datami: 11 lipca 1943 r., 1 lutego 1944 r.	związane z datami:, 9 stycznia 1944 r., 26 marca 1943 r., 30 czerwca 1943 r.,	
4. Powstanie warszawskie i rok 1945	• Przyczyny wybuchu powstania • Przebieg walk powstańczych • Zachodni alianci wobec powstania • Upadek powstania • Znaczenie powstania warszawskiego • Nowe rządy w Polsce • Walki na ziemiach polskich	– stosuje pojęcia: akcja „Burza”, godzina „W”, Rząd Tymczasowy – omawia działalność postaci: Tadeusza Komorowskiego ps. Bór, – wymienia wydarzenia związane z datami: 1 sierpnia 1944 r., 2 października 1944 r. – prezentuje postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego	– stosuje pojęcia: Manifest PKWN, – omawia działalność postaci: Antoniego Chruściela – omawia przyczyny decyzji o wybuchu powstania w Warszawie, uwzględniając sytuację na froncie i w okupowanej Polsce – wymienia wydarzenia związane z datami: 22 lipca – prezentuje postawę wielkich mocarstw wobec powstania warszawskiego	– stosuje pojęcia: RONA – prezentuje polskie organizacje partyzanckie, uwzględniając ich stosunek do rządu na uchodźstwie – opisuje przebieg walk oraz bilans powstania warszawskiego	– omawia działalność postaci: Ericha von dem Bacha-Zelewskiego, Ludwiga Fischera, Oskara Dirlewangera, Mieczysława Kamińskiego, – ocenia decyzję władz polskiego podziemia dotyczącą wybuchu powstania, uwzględniając sytuację międzynarodową i wewnętrzną	

					- wymienia najważniejsze akcje oddziałów polskiego podziemia	
5. Polacy na frontach II wojny światowej	• Początki Polskich Sił Zbrojnych • Polskie lotnictwo w Anglii • Walki w Afryce • Udział w wyzwoleniu Włoch i krajów Europy zachodniej • Formacje zbrojne u boku ZSRS	- stosuje pojęcia: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, Enigma, - omawia działalność postaci: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa, - omawia wydarzenia związane z datami: 18 maja 1944 r.	- stosuje pojęcia: Armia Polska w ZSRS, Wojsko Polskie w ZSRS, „szczury Tobruku” - omawia działalność postaci: Mariana Rejewskiego, Henryka Żygalskiego oraz Jerzego Różyckiego, Stanisława Maczka - podaje miejsca oraz formacje biorące udział w najważniejszych bitwach II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku, Monte Cassino, Arnhem) oraz wskazuje miejsca na mapie	- wymienia wydarzenia związane z datami: sierpień-wrzesień 1940 r., 5 maja 1945 r. - omawia działalność postaci: Władysława Kopańskiego, Stanisława Sosabowskiego, - opisuje dokonania polskich pilotów podczas II wojny światowej oraz losy polskiej floty wojennej	wymienia wydarzenia związane z datami: styczeń 1940 r., maj 1940 r., sierpień 1940 r., 1942 r., październik 1943 r., wrzesień 1944 r., 21 kwietnia 1945 r., - omawia działalność postaci: Zygmunta Berlinga,	- omawia działalność postaci: Michała Żymierskiego ps. Rola, Karola Świerczewskiego

Rozdział III Świat po II wojnie światowej

1. Odbudowa powojennego świata	• Bilans strat wojennych • Budowa nowego porządku światowego • Powstanie ONZ • Okupacja Niemiec i Austrii • Doktryna Trumana i plan Marshalla • Komunizm w Europie	- stosuje pojęcia: układ dwubiegunowy, supermocarstwo, - przedstawia bilans II wojny światowej - zniszczeń materialnych i zniszczeń ludności - omawia politykę mocarstw wobec okupowanych Niemiec i Austrii	- stosuje pojęcia: zasada 4D, proces norymberski, doktryna Trumana, plan Marshalla - omawia działalność postaci: Harry'ego Trumana, George'a Marshalla - wymienia wydarzenia związane z datami: 1944-1948, 26 czerwca 1945 r., 17 lipca-2 sierpnia 1945 r., marzec 1947 r. - wymienia najważniejsze postanowienia konferencji w Poczdamie - charakteryzuje przyczyny wzrostu znaczenia ZSRS oraz USA	- opisuje genezę, cele oraz strukturę ONZ - stosuje pojęcia: taktyka salami, Kominform - wyjaśnia przyczyny spadku wpływów Wielkiej Brytanii i Francji - przedstawia przejawy wzrostu znaczenia komunizmu w Europie	- wymienia wydarzenia związane z datami: 25 kwietnia 1945 r., 20 listopada 1945 r. -1 października 1946 r., czerwiec 1947 r., 27 września 1947 r. - opisuje znaczenie doktryny Trumana oraz planu Marshalla dla procesu integracji europejskiej	- przedstawia przebieg i wynik wojny domowej w Grecji
2. Żelazna kurtyna	• Podzielona Europa • Ku zjednoczonej Europie • Stalinizm w państwach	- stosuje pojęcia: żelazna kurtyna, zimna wojna, NRD, RFN, NATO, Układ Warszawski, - omawia działalność postaci: Nikity	- stosuje pojęcia: strefy okupacyjne, Bizonia, Trizonia, blokada Berlina Zachodniego, most powietrzny, EWWiS, Beneluks - omawia działalność	- stosuje pojęcia: powstanie berlińskie, Rada Europy - omawia działalność postaci: Imre	- stosuje pojęcia: powstanie berlińskie, tajny referat, Rada Europy - omawia	- omawia działalność postaci: Józsefa Mindszentyego, Pála Malétera

	bloku wschodniego • Powojenne Niemcy i Austria • Powstanie RFN i NRD • Śmierć Stalina i destalinizacja • Powstanie węgierskie	Chruszczowa, – wymienia wydarzenia związane z datami: 5 marca 1946 r., 5 marca 1953 r., – omawia znaczenie tajnego referatu Chruszczowa – charakteryzuje cechy stalinizmu w państwach Europy Środkowo-Wschodniej – omawia formy kultu jednostki w krajach komunistycznych	postaci: Konrada Adenauera, Roberta Schumana – wymienia wydarzenia związane z datami: czerwiec 1948 r.-maj 1949 r., 4 kwietnia 1949 r., 14 maja 1955 r., luty 1956 r. – charakteryzuje różnice w podejściu mocarstw do kwestii niemieckiej – przedstawia przebieg i rezultat sowieckiej blokady Berlina – omawia genezę powstania NATO oraz podaje nazwy najważniejszych państw, które przystąpiły do NATO oraz Układu Warszawskiego – omawia znaczenie tajnego referatu Chruszczowa	Nagya, Ławrientija Berii, – wymienia wydarzenia związane z datami: 20 września 1949 r., 7 października 1949 r., 23 lipca 1952 r., 16 czerwca 1953 r., 23 października-4 listopada 1956 r. – charakteryzuje przebieg integracji europejskiej w latach 50. XX w. – wyjaśnia genezę powstania dwóch państw niemieckich – podaje przyczyny wystąpień na Węgrzech w 1956 r.	działalność postaci: Wilhelma Piecka, Waltera Ulbrichta, Janosa Kadara, Alcide de Gasperiego, – podaje przyczyny powstania berlińskiego z 1953 r. – opisuje przebieg i skutki wydarzeń na Węgrzech w 1956 r.	
3. Azja w czasach dekolonizacji	• Walka o niepodległość Indii • Chińska Republika Ludowa • Chiny w	– stosuje pojęcia: taktyka biernego oporu, Wielki Skok, rewolucja kulturalna, – omawia działalność postaci: Mahatmy Gandhiego, Mao	– stosuje pojęcia: czerwona książeczka – omawia działalność postaci: Ho Chi Minha, Czang Kaj-szeka – wymienia wydarzenia związane z latami: 1947	– stosuje pojęcia: Kuomintang, Czerwona Gwardia, hunwejbini, – omawia działalność	– stosuje pojęcia: Kuomintang, Czerwona Gwardia, hunwejbini, Czerwoni	– przedstawia przykłady konfliktów postkolonialnych w Azji

	czasach Mao Zedonga • Wojna w Korei • Wyzwolenie Indochin i Indonezji	Zedonga, - wskazuje na mapie: Indie, Pakistan, Chiny, - przedstawia postulaty, przebieg i skutek Wielkiego Skoku i rewolucji kulturalnej w Chinach	r., 1949 r., 1950-1953 - wskazuje na mapie: Tajwan, Japonię, Koreę Północną i Południową, Wietnam - opisuje przemiany w Chinach w latach 40. XX w. - przedstawia postulaty, przebieg i skutek Wielkiego Skoku i rewolucji kulturalnej w Chinach - wymienia komunistyczne kraje Dalekiego Wschodu	postaci: Douglasa MacArthura, Kim Ir Sena, - wymienia wydarzenia związane z latami: 1954 r., 1955-1975, 1971 - opisuje proces dekolonizacji Azji oraz ocenia jego następstwa - opisuje przebieg walki o niepodległość Indii - charakteryzuje komunistyczne reżimy w Chinach, Korei Północnej, Wietnamie i Kambodży, uwzględniając szczególnie stosunek władzy do jednostki	Khmerzy - omawia działalność postaci: Denga Xiaopinga - wskazuje na mapie: Laos, Kambodżę, Kaszmir - opisuje proces dekolonizacji Azji oraz ocenia jego następstwa - podaje przykłady państw Dalekiego Wschodu współpracujących z USA	
4. Bliski Wschód i Afryka po II wojnie światowej	• Powstanie Izraela • Kryzys sueski • Od wojny sześciodniowej do kryzysu paliwowego • Rewolucja islamska w Iranie	- stosuje pojęcia: Bliski Wschód, apartheid, państwa Trzeciego Świata - wskazuje na mapie: Izrael, Egipt, Iran, Irak, Kanał Sueski, Jerozolimę - charakteryzuje konflikt izraelsko-palestyński,	- stosuje pojęcia: syjonizm, kryzys sueski, Rok Afryki, - omawia działalność postaci: Dawida Ben Guriona, Jasera Arafata, Saddama Husajna, Nelsona Mandeli - wymienia wydarzenia związane z latami: 1948	- stosuje pojęcia: wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, bantustan, kibuc, ajatollah - omawia działalność postaci: Gamala Abdela Nasera,	- stosuje pojęcia: wojna sześciodniowa, wojna Jom Kippur, , kibuc, - omawia działalność postaci: ajatollaha Ruhollaha	- stosuje pojęcia: harkisi, OJA, Ruch Państw Niezaangażowanych - omawia działalność postaci: Frederika de Klerka, Patrice'a

	• Dekolonizacja w Afryce • Konflikty okresu dekolonizacji • Państwa Trzeciego Świata	dostrzegając rolę światowych mocarstw w konflikcie na Bliskim Wschodzie	r., 1956 r., 1967 r., 1973 r. - wskazuje na mapie: Izrael, Egipt, Iran, Irak, Kanał Sueski, Jerozolimę - omawia przyczyny i skutki dekolonizacji Afryki	- wskazuje na mapie: półwysep Synaj, Jerozolimę, Tel Awiw, - wymienia wydarzenia związane z datami: 14 maja 1948 r., - opisuje znaczenie rewolucji islamskiej w Iranie	Chomejniego - wskazuje na mapie: Zachodni Brzeg Jordanu, wzgórze Golan, Kuwejt, Białą, Katangę - wymienia wydarzenia związane z datami: 1954 r., 1979 r., 1980-1988, 1990-1991	Lumumby
5. Konflikty okresu zimnej wojny	• Rewolucja kubańska • Kryzys kubański • Konflikty w Ameryce Południowej i Środkowej • Wojna w Wietnamie • Praska Wiosna	- stosuje pojęcia: kryzys kubański, Praska Wiosna, mur berliński - omawia działalność postaci: Fidela Castro, Leonida Breżniewa, - podaje przykłady dziedzin i miejsc rywalizacji pomiędzy ZSRS a USA	- stosuje pojęcia: doktryna Breżniewa, gorąca linia, - omawia działalność postaci: Johna F. Kennedy'ego, - opisuje przyczyny i przebieg kryzysu kubańskiego, - przedstawia przyczyny i przebieg Praskiej Wiosny, - podaje przykłady dziedzin i miejsc rywalizacji pomiędzy ZSRS a USA, - opisuje przyczyny, przebieg i skutki Praskiej Wiosny,	stosuje pojęcia: „socjalizm z ludzką twarzą”, - omawia wydarzenia związane z datami: 1959 r., 1961 r., 1968 r. - omawia działalność postaci: Alexandra Dubčeka, Ryszarda Siwca, - charakteryzuje przyczyny i przebieg wojny w Wietnamie	- stosuje pojęcia: „socjalizm z ludzką twarzą”, operacja „Dunaj”, Vietcong - omawia działalność postaci: Augusto Pinocheta, Gustáva Husáka, Ernesto Che Guevary - charakteryzuje przyczyny i przebieg wojny	- omawia działalność postaci: Daniela Ortegi, Salvadora Allende, - omawia okoliczności przejęcia władzy przez Pinocheta

			- omawia przebieg rywalizacji amerykańsko-sowieckiej w dziedzinie podboju kosmosu		w Wietnamie - omawia wydarzenia związane z datami: 12 kwietnia 1961 r., 17 kwietnia 1961 r., 1975 r.	
6. Przemiany w powojennym świecie	• Początki integracji europejskiej • Walka z rasizmem w USA • Kultura w latach 1945–1968 • Rewolucja obyczajowa lat 60. • Subkultury i ruchy kontestatorskie • Sobór watykański II	- stosuje pojęcia: traktaty rzymskie, rewolucja seksualna, feminizm, segregacja rasowa, - omawia działalność postaci: Martina Luthera Kinga, - omawia przyczyny i początki procesu integracji europejskiej, - prezentuje poglądy ruchu feministycznego w drugiej połowie XX wieku	- stosuje pojęcia: EWG, Euratom, feminizm, dzieci kwiaty, ruch hipisowski, pacyfizm, - omawia działalność postaci: Johna F. Kennedy’ego, - wymienia wydarzenia związane z latami: 1962–1965, 1964 r., maj 1968 r., - omawia przyczyny i początki procesu integracji europejskiej, - przedstawia główne przyczyny pojawienia się nowych tendencji w kulturze w latach 60. XX w., - opisuje walkę o równouprawnienie ludności czarnoskórej w USA	- stosuje pojęcia: Euratom, EFTA, festiwal Woodstock, - omawia działalność postaci: Jana XXIII, Pawła VI Betty Friedan, - wymienia wydarzenia związane z datami: grudzień 1965 r., 15–18 sierpnia 1969 r., - podaje przykłady dotyczące kultury lat 60.: Elvisa Presleya, Marilyn Monroe, Brigitte Bardot, Jamesa Deana, Marlona Brando - podaje główne założenia przyjęte na soborze	- stosuje pojęcia: Euratom, EFTA, egzystencjalizm, teatr absurdu, festiwal Woodstock, Czarne Pantery - omawia działalność postaci: Malcolma X, Rosy Parks, - wymienia wydarzenia związane z datami: grudzień 1965 r., 15–18 sierpnia 1969 r., - wyjaśnia genezę terroru środowisk skrajnie lewicowych	- ocenia znaczenie reform soboru watykańskiego II - ocenia znaczenie zamachu na prezydenta USA J. F. Keneddy’ego - określa znaczenie festiwalu w Woodstock

				watykańskim II		
Rozdział IV Polska i Polacy po II wojnie światowej						
1. Początki władzy komunist ów w Polsce	• Manifest PKWN i Polska lubelska • Walka z Podziemiem • Nowy rząd i referendum • Wybory do sejmu • Likwidacja partii opozycyjnych i powstanie PZPR	– stosuje pojęcia: Manifest PKWN, żołnierze niezłomni, PSL, – wymienia wydarzenia związane z datami: 22 lipca 1944 r., 4–11 lutego 1945 r., – omawia działalność postaci: Stanisława Mikołajczyka, Danuty Siedzikówny ps. Inka, Witolda Pileckiego – omawia działalność żołnierzy niezłomnych, podaje przykłady postaci	– stosuje pojęcia: TRJN, proces szesnastu, kwatera na Łączce, PSL, referendum ludowe – wymienia wydarzenia związane z datami: czerwiec 1945 r., 30 czerwca 1946 r., 19 stycznia 1947 r. – omawia działalność postaci: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego, Bolesława Bieruta, – charakteryzuje znaczenie referendum ludowego podaje przykłady postaci – opisuje metody walki komunistów z opozycją – przedstawia wybrane miejsca pamięci ofiar reżimu komunistycznego (Łączka). – wymienia przykłady wyborów sfałszowanych przez komunistów	– stosuje pojęcia: WiN, Testament Polski Walczącej, odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne – omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, – wymienia wydarzenia związane z datami: 27 lipca 1944 r., 16 sierpnia 1944 r., 1 grudnia 1944 r., 31 grudnia 1944 r., 19 stycznia 1945 r.,	– stosuje pojęcia: obława augustowska, WiN, Blok Demokratyczny, odchylenie prawicowo-nacjonalistyczne, omawia działalność postaci: Jana Stanisława Jankowskiego, Kazimierza Pużaka, – wymienia wydarzenia związane z datami: 27 marca 1945 r., 1 lipca 1945 r., 1946 r., 28 kwietnia 1947 r., 1958 r.	– omawia działalność postaci: Edwarda Osóbki-Morawskiego, Antoniego Hedy, Stefana Bembińskiego – przedstawia przebieg i złożone okoliczności pogromu kieleckiego

			(referendum ludowe, wybory 1947 r.)			
2. Powojenna odbudowa	• Straty wojenne i bilans ofiar • Nowe granice Polski • Przesiedlenia ludności • Reforma rolna • Nacjonalizacja i kolektywizacja • Odbudowa przemysłu i infrastruktury w Polsce	- stosuje pojęcia: Ziemie Odzyskane, gospodarka planowa, PGR, - omawia działalność postaci: Bolesława Bieruta - przedstawia bilans polskich strat wojennych - wskazuje na mapie: granice Polski po II wojnie światowej, linię Curzona, Ziemie Odzyskane, Kresy Wschodnie - charakteryzuje założenia planu trzyletniego i sześcioletniego - opisuje przyczyny i przebieg kolektywizacji rolnictwa w Polsce - wymienia przykłady gospodarczej zależności Polski od ZSRS	- stosuje pojęcia: linia Curzona, nacjonalizacja przemysłu, gospodarka planowa, „wyścig pracy”, akcja „Wisła”, - omawia działalność postaci: Hilarego Minca, - omawia powojenne przesiedlenia ludności na ziemiach polskich - omawia znaczenie dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu	- stosuje pojęcia: bitwa o handel, CUP, repatriacja dóbr kultury - omawia działalność postaci: Wincentego Pstrowskiego, - określa społeczne i polityczne konsekwencje wprowadzenia dekretów o reformie rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu - podaje konsekwencje wymiany pieniędzy w 1950 r.	- omawia działalność postaci: Karola Świerczewskiego, Eugeniusza Kwiatkowskiego i Piotra Zaremby - wymienia wydarzenia związane z datami: listopad 1945 r., 1949 r., 28 października 1950 r.	- ocenia okres odbudowy oraz charakteryzuje projekty reformy rolnej oraz nacjonalizacji przemysłu i handlu
3. Polska w czasach stalinizmu	• Sowietyzacja Polski • Represje polityczne • Prześladowania Kościoła w stalinowskiej	- wyjaśnia znaczenie terminów: PZPR, PRL, - omawia działalność postaci: Bolesława Bieruta, kard. Stefana Wyszyńskiego, Augusta Emila Fieldorfa ps. Nil	- wyjaśnia znaczenie terminów: PZPR, PRL, stalinizm, socrealizm, Pałac Kultury i Nauki, demokracja ludowa, - omawia działalność postaci: Józefa	- stosuje pojęcia: ZMP, Służba Polsce, ZWM, ZSL, SD, ruch księży patriotów, Stowarzyszenie PAX	- stosuje pojęcia: nomenklatura, ruch księży patriotów, Stowarzyszenie PAX	- omawia działalność postaci: Jana Padelewskiego, Bolesława Piaseckiego

	Polsce • Sowietyzacja młodego pokolenia • Stalinizm w kulturze i nauce	- omawia zmiany ustrojowe wprowadzane na mocy Konstytucji PRL z 1952 r. - podaje przykłady socrealizmu w Polsce - przedstawia przypadki mordów sądowych w okresie stalinizmu na przykładzie sprawy gen. Fieldorfa	Cyrankiewicza, Jakuba Bermana, Hilarego Minca, Władysława Gomułki, - wymienia wydarzenia związane z datami: 1948-1956, 15 grudnia 1948 r., 1952 r. - opisuje formy i skutki prześladowania Kościoła katolickiego w okresie stalinizmu, - opisuje metody sowietyzacji młodego pokolenia Polaków przedsiębrane przez władze komunistyczne	- omawia działalność postaci: Witolda Pileckiego, - wymienia wydarzenia związane z datami: wrzesień 1947 r., czerwiec 1948 r., 22 lipca 1952 r. - przedstawia proces sowietyzacji kraju na płaszczyźnie ustrojowej, gospodarczo-społecznej i kulturowej	- omawia działalność postaci: Czesława Kaczmarka, Zenona Kliszki, Michała Żymierskiego ps. Rola - wymienia wydarzenia związane z datami: wrzesień 1947 r., czerwiec 1948 r., 22 lipca 1952 r.	- przedstawia nurt współpracy z komunistami części przedwojennych środowisk politycznych
4. Odwilż polityczna 1956 roku	• Początek odwilży politycznej • Rywalizacja frakcji w PZPR • Poznański Czerwiec 1956 r. • Październik 1956 roku • Odwilż i jej zakończenie	- stosuje pojęcia: odwilż, poznański Czerwiec, polski Październik, - omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, kard. Stefana Wyszyńskiego, - wymienia wydarzenia związane z datami: 1953 r., czerwiec 1956 r., październik 1956 r. - podaje przykłady odwilży w Polsce po r. 1956	stosuje pojęcia: aparat bezpieczeństwa, destalinizacja, ZOMO - omawia działalność postaci: Konstantego Rokossowskiego - wyjaśnia przyczyny, przebieg i następstwa poznańskiego Czerwca - wymienia wydarzenia związane z datami: 1953 r., czerwiec 1956 r., październik 1956 r. - prezentuje okoliczności powrotu	- stosuje pojęcia: Klub Krzywego Koła, „Po Prostu”, Kluby Młodej Inteligencji - omawia działalność postaci: Józefa Światły, Józefa Cyrankiewicza, Romana Strzałkowskiego - wymienia wydarzenia związane z datami:	- stosuje pojęcia: puławianie, natolińczycy, Klub Krzywego Koła, „Po Prostu”, Kluby Młodej Inteligencji, - prezentuje poglądy natolińczyków oraz puławian, - ocenia postawy Józefa	- opisuje znaczenie wydarzeń październikowych 1956 r. z uwzględnieniem złożonej sytuacji międzynarodowej ;

			Władysława Gomułki do władzy po śmierci Stalina - charakteryzuje zakończenie procesu odwilży w Polsce	28-30 czerwca 1956 r., 19-20 października 1956 r., 1957 r. - wyjaśnia, jakie było znaczenie VIII Plenum KC PZPR	Cyrankiewicza i Władysława Gomułki wobec wydarzeń poznańskich na podstawie tekstów źródłowych - porównuje przebieg i skutki polskiego Czerwca i Października 1956 z powstaniem węgierskim z 1956 r.	
5. Mała stabilizacja za Gomułki	- Rządy Gomułki - Polityka zagraniczna PRL - Konflikt władz z Kościołem - Kształtowanie się opozycji - Marzec '68 - Wydarzenia na Wybrzeżu - Grudzień '70	- stosuje pojęcia: mała stabilizacja, , obchody Millennium Chrztu Polski, Grudzień '70, - omawia działalność postaci: Władysława Gomułki, Edwarda Gierka - wymienia wydarzenia związane z datami: marzec 1968 r., 17 grudnia 1970 r., - przedstawia okoliczności i bezpośrednie przyczyny wydarzeń Marca '68	- stosuje pojęcia: opozycja wewnątrzpartyjna, paryska „Kultura”, antysemityzm, „czarny czwartek” - omawia działalność postaci: Willy’ego Brandta, Antoniego Słonimskiego, Jacka Kuronia, Adama Michnika, - wymienia wydarzenia związane z datami: 15-17 grudnia 1970 r. - omawia sytuację gospodarczą z lat 1956-	- stosuje pojęcia: plan Rapackiego, polska szkoła filmowa, dogmatycy, rewizjoniści, „Znak”, „komandosi”, list biskupów polskich do niemieckich, Marzec '68, „bananowa młodzież” - omawia działalność postaci: Jerzego Giedroycia,	- opisuje pierwsze reakcje i działania tworzącej się opozycji - charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim po umocnieniu się władzy Władysława Gomułki	- stosuje pojęcia: List 34, - omawia działalność postaci: Jana Józefa Lipskiego, Karola Modzelewskiego, Adama Rapackiego, Piotra Jaroszewicza

		- przedstawia, jak przebiegały obchody Tysiąclecia Państwa Polskiego i tysięcznej rocznicy chrztu Polski	1970 - określa stosunek władz PRL do inteligencji i młodzieży studenckiej - ocenia rolę Kościoła katolickiego w kształtowaniu oporu wobec władz PRL - wyjaśnia genezę Grudnia '70 oraz opisuje przebieg wydarzeń	Zbigniewa Cybulskiego, Andrzeja Wajdy, Kazimierza Dejmka, kard. Stefana Wyszyńskiego, - wymienia wydarzenia związane z datami: listopad 1965 r., 1966 r., styczeń 1968 r., 7 grudnia 1970 r. - ocenia zachowanie władz PRL i ZSRS w obliczu wydarzeń na Wybrzeżu w 1970 r.	- opisuje najważniejsze wydarzenia procesu normalizacji relacji Polska-RFN - ocenia rolę Kościoła katolickiego w kształtowaniu oporu wobec władz PRL	
6. Polska czasów Gierka	• Zmiana na szczycie władzy • Rozwój gospodarczy pod rządami Gierka • Początki kryzysu gospodarczego • Strajki w czerwcu 1976 r. • Narodziny opozycji demokratyczne	- stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: „maluch”, „Pewex”, , KOR, drugi obieg, wiza, - omawia działalność postaci: Leonida Breżniewa, Edwarda Gierka, Jana Pawła II, - omawia cechy ustroju politycznego i ekonomicznego Polski w czasie rządów Edwarda Gierka, - przedstawia	- stosuje pojęcia i wyjaśnia skróty: propaganda sukcesu, Czerwiec '76, , ROPCiO, Wolne Związki Zawodowe, konklawe, - wymienia wydarzenia związane z datami: czerwiec 1976 r., 16 października 1978 r., czerwiec 1979 r. - omawia działalność postaci: Stanisława Pyjasa, Anny Walentynowicz,	- prezentuje okoliczności objęcia i umocnienia władzy Edwarda Gierka - wyjaśnia genezę oraz skutki przemian gospodarczych w czasach rządów Edwarda Gierka - omawia cechy ustroju politycznego i	- wyjaśnia znaczenie terminów i skrótów: Uniwersytet Latający, Kluby Inteligencji Katolickiej, KPN, RMP,, Studencki Komitet „Solidarności” - wymienia wydarzenia związane z	- omawia działalność postaci: Kazimierza Świtonia, Zbigniewa Romaszewskiego, Edwarda Lipińskiego, Romualda Szeremietiewa, Aleksandra Halla, Bogdana Borusewicza, Kazimierza

	j • Relacje z Kościołem katolickim • Pielgrzymka papieża do ojczyzny	prześladowania opozycji na przykładzie sprawy Stanisława Pyjasa, - omawia rolę pierwszej pielgrzymki papieża Jana Pawła II do Polski	- tłumaczy, jakie były przyczyny powstania masowej opozycji antykomunistycznej w latach 70. XX w.	ekonomicznego Polski w czasie rządów Edwarda Gierka opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r. - omawia działalność postaci: Jacka Kuronia, Leszka Moczulskiego, Andrzeja Gwiazdy, Antoniego Macierewicza, Jana Lityńskiego, Adama Michnika, Aleksandra Halla, Bogdana Borusewicza, omawia oraz wskazuje na mapie najważniejsze inwestycje gospodarcze z lat 1970-1980	latami: 1975 r., 1977 r. - omawia działalność postaci: Piotra Jaroszewicza, Zbigniewa Romaszewskiego, Edwarda Lipińskiego, Adama Michnika, - przytacza przykłady działań opozycyjnych w latach 70. XX w. - wymienia osiągnięcia polskich sportowców w okresie rządów Gierka	Wyszowskiego, Leszka Moczulskiego, Wandy Rutkiewicz porównuje podobieństwa i różnice polityki władz PRL w stosunku do Kościoła za rządów Gomułki i Gierka
7. Narodziny „Solidarności”	• Wydarzenia sierpniowe • Porozumienia sierpniowe • „Karnawał »Solidarności«” • Polityka władz	- stosuje pojęcia: porozumienia sierpniowe, 21 postulatów, strajk solidarnościowy, - omawia działalność postaci: Wojciecha	- stosuje pojęcia: NSZZ „Solidarność”, „karnawał »Solidarności«” - omawia działalność postaci: Michaiła Gorbaczowa,	- omawia działalność postaci: Czesława Kiszczaka, Ryszarda Kuklińskiego, Adama Michnika,	- omawia działalność postaci: Wojciecha Jagielskiego, Stanisława Kani,	- przedstawia rolę płk. Ryszarda Kuklińskiego w kształtowaniu polityki Zachodu wobec Polski

	wobec „Solidarności” • Sytuacja międzynarodowa	Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jana Pawła II, - tłumaczy genezę wydarzeń sierpniowych w 1980 r., - przedstawia przebieg procesu powstawania NSZZ „Solidarność” - wyjaśnia, na czym polegał fenomen popularności „Solidarności”	Anny Walentynowicz, Jerzego Popiełuszki, Czesława Miłosza - podaje daty podpisania porozumień w Szczecinie, Gdańsku i Jastrzębiu-Zdroju - przedstawia przebieg procesu powstawania NSZZ „Solidarność” - przedstawia ewolucję postawy władz komunistycznych do opozycji solidarnościowej w latach 1980-1981	Bronisława Geremka, Lecha Kaczyńskiego, Andrzeja Gwiazdy, Tadeusza Mazowieckiego - wymienia wydarzenia związane z datami: 17 września 1980 r., wrzesień-październik 1981 r.	Mieczysława Rakowskiego, - opisuje wpływ sytuacji międzynarodowej na działalność „Solidarności” w Polsce w latach 1980-1981	w okresie 1980-1981
8. Stan wojenny w Polsce	• Wprowadzenie stanu wojennego w Polsce • Podziemie polityczne w okresie stanu wojennego • Zakończenie stanu wojennego • Sytuacja opozycji w stanie wojennym • Sytuacja gospodarcza • Próby naprawy polskiej	- stosuje pojęcia: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego, internowanie, - omawia działalność postaci: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, - wymienia wydarzenia związane z datami: 13 grudnia 1981 r. - przedstawia okoliczności i przebieg wprowadzenia stanu wojennego, - omawia znaczenie pielgrzymek Jana Pawła	- stosuje pojęcia: OPZZ, internowanie, pacyfikacja kopalni „Wujek” - omawia działalność postaci: Jerzego Popiełuszki, Tadeusza Mazowieckiego - wymienia wydarzenia związane z datami: 1980 r., 1983 r. i 1987 r. - przedstawia okoliczności i przebieg wprowadzenia stanu wojennego, - charakteryzuje społeczne i polityczne skutki	- stosuje pojęcia: wydarzenia bydgoskie, Pomarańczowa Alternatywa, - omawia działalność postaci: Czesława Kiszczaka, Ryszarda Kuklińskiego, Adama Michnika, Bronisława Geremka, Władysława Frasyniuka, Przemysława Gintrowskiego, Jacka	stosuje pojęcia: spotkanie w Magdalence, Pomarańczowa Alternatywa, - omawia działalność postaci: Wojciecha Jagielskiego, Stanisława Kani, Czesława Kiszczaka, Ryszarda Kuklińskiego, Zbigniewa Messnera, Alfreda	- omawia rosnące różnice w stanowiskach działaczy „Solidarności” wobec władz komunistycznych i planu porozumień politycznych w kraju w latach 1988-1989

	gospodarki • Początek dialogu władzy z opozycją	II do Polski, – przedstawia sytuację gospodarczą lat 80. w PRL	wprowadzenia stanu wojennego, – przedstawia sytuację gospodarczą lat 80. w PRL,	Kaczmarek – wymienia wydarzenia związane z datami: 22 lipca 1983 r., 1983 r., 19 października 1984 r., 1988 r., – omawia plany reform gospodarczych podejmowanych przez władze komunistyczne	Miodowicz, Mieczysława Rakowskiego, Heleny Łuczywo, Waldemara Fydrycha, – opisuje przebieg wydarzeń polityczno-społecznych w Polsce w latach 1981–1989 na tle sytuacji międzynarodowej	
--	--	---	--	--	---	--

Rozdział V

Świat po upadku komunizmu

1. Kryzys bloku komunistycznego	• ZSRS w czasach Breżniewa • Sytuacja w europejskich krajach socjalistycznych • Ofensywa Reagana • Wojna w	– stosuje pojęcia: program „gwiazdnych wojen”, pierestrojka, – omawia działalność postaci: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, – przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. prezentuje program	– stosuje pojęcia: głośność, katastrofa czarnobylska, rakiety batalistyczne – wymienia wydarzenia związane z datami: 1979 r., 1981–1989 – przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. – prezentuje polityczne	stosuje pojęcia: mudżahedini, talibowie, układy Salt 1 i Salt 2 – omawia działalność postaci: Helmuta Kohla, Margaret Thatcher – wymienia wydarzenia	stosuje pojęcia: mudżahedini, talibowie, układy Salt 1 i Salt 2 – omawia działalność postaci: Jimmiego Cartera, Jurija Andropowa,	
---------------------------------	---	---	---	--	--	--

	Afganistanie • Kryzys władzy w ZSRS	reform Michaiła Gorbaczowa	następstwa katastrofy czarnobylskiej - opowiada o reformach wewnętrznych ZSRS wprowadzonych przez Gorbaczowa (głasność i pieriestrojka) - wyjaśnia rolę konfliktu afgańskiego w procesie słabnięcia ZSRS	związane z datami: 1985 r., 1986 r. - omawia międzynarodowe skutki kryzysu władzy w ZSRS - przedstawia rolę polityki zbrojeń USA i projektu „wojen gwiazdnych” dla załamania potencjału zbrojeniowego ZSRS	Konstantina Czernienki, - omawia międzynarodowe skutki kryzysu władzy w ZSRS	
2. Jesień Narodów	• Początki transformacji • Aksamitna rewolucja • Krwawy koniec reżimu Ceașescu w Rumunii • Upadek muru berlińskiego • Zjednoczenie Niemiec	- stosuje pojęcia: Jesień Narodów, upadek muru berlińskiego, - omawia działalność postaci: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, - charakteryzuje najważniejsze wydarzenia procesu jednoczenia Niemiec	- stosuje pojęcia: aksamitna rewolucja, „aksamitny rozwód”, masakra na placu Tiananmen - omawia działalność postaci: Václava Havla, Helmuta Kohla, Nikolae Ceașescu - wymienia wydarzenia związane z datami: 25 grudnia 1989 r., 9 listopada 1989 r.-3 października 1990 r. - charakteryzuje najważniejsze wydarzenia procesu jednoczenia Niemiec	- wymienia wydarzenia związane z datami: 1 stycznia 1993 r., 22 maja 1988 r., 29 grudnia 1989 r., czerwiec 1990 r. - ocenia wpływ przemian politycznych w Polsce na proces rozpadu komunizmu w Europie - omawia przyczyny upadku komunizmu w Europie w latach 1989-1991	- stosuje pojęcia: Węgierskie Forum Demokratyczne, Trójkątny Stół, - porównuje burzliwy przebieg upadku reżimu komunistycznego w Rumunii i Albanii z pokojowymi przemianami w Czechosłowacji i na Węgrzech, - opisuje okoliczności	- charakteryzuje zmiany społeczne i gospodarcze w Chinach po śmierci Mao Zedonga z uwzględnieniem masakry na placu Tiananmen

					i skutki rozpadu Czechosłowacji	
3. Wojna i pokój na przełomie wieków	• Rozpad ZSRS • Republiki postsowieckie • Konflikty w dawnym ZSRS • Wojny czeczeńskie • Wojna w dawnej Jugosławii • Konflikt w Rwandzie	- stosuje pojęcia: WNP, wojny czeczeńskie, - omawia działalność postaci: Borysa Jelcyna, Alaksandra Łukaszenki - omawia zmiany polityczne na terenie Ukrainy i kształtowanie się silnej, niezależnej od Rosji państwowości ukraińskiej, - wskazuje na mapie: Jugosławię, Serbię, Słowenię, Chorwację, Bośnię i Hercegowinę, Macedonię, Czeczenię. Mołdawię	- stosuje pojęcia: pomarańczowa rewolucja, Euromajdan, - omawia działalność postaci: Giennadija Janajewa, Dżohara Dudajewa, - wymienia wydarzenia związane z datami: 8 grudnia 1991 r., 26 grudnia 1991 r. - charakteryzuje proces rozpadu ZSRS i określa jego następstwa - przedstawia przebieg wojen czeczeńskich i ich rezultaty - wskazuje na mapie: Czarnogórę, Kosowo,	- omawia działalność postaci: Stanisława Szuszkiewicza, Leonida Kuczmy, - wymienia wydarzenia związane z datami: 1988-1994, 1990, 1999, 2000, 2004, 11 marca 1990 r., - charakteryzuje postanowienia umowy z Dayton i układu paryskiego z 1995 r. - opisuje konflikty na terenie byłej Jugosławii i podaje ich wyniki	- omawia działalność postaci: Achmada i Ramzana Kadyrowów, Słobodana Miloševicia - prezentuje zróżnicowane losy państw postsowieckich i próby stworzenia rosyjskiej strefy wpływów - omawia genezę oraz przebieg konfliktu pomiędzy Tutsi i Hutu	- przedstawia przebieg konfliktu azersko-ormiańskiego o Górski Karabach - przedstawia przyczyny i skutki terroryzmu Czeczenów
4. Integracja europejska	• Narodziny Unii Europejskiej • Instytucje Unii Europejskiej • Strefa Schengen • Wspólna waluta • Rozszerzenie UE	- stosuje pojęcia: Unia Europejska, układ z Schengen, - wymienia wydarzenia związane z latami: 2004 r., - podaje przyczyny integracji europejskiej - przedstawia etapy tworzenia Unii	- stosuje pojęcia: Komisja Europejska, Parlament Europejski, grupa helsińska - wymienia wydarzenia związane z latami: 1993 r., 2020 r. - wskazuje na mapie państwa należące do różnych wspólnot	- ocenia przyczyny i znaczenie brexitu - wymienia podstawowe instytucje Unii Europejskiej	- wymienia wydarzenia związane z datami: 26 marca 1995 r., 16 grudnia 1991 r., 8 kwietnia 1994 r., 16 kwietnia 2003 r.	- charakteryzuje różne koncepcje integracji Unii Europejskiej: „Europa ojczyzn” i federacja

	o kraje Europy Środkowo-Wschodniej	Europejskiej - omawia symbole UE	europiejskich - omawia proces stopniowego rozszerzania UE - charakteryzuje znaczenie układu z Schengen			
5. Problemy współczesnego świata	• Cyfryzacja i globalizacja • Wzrost poziomu życia • Kultura globalna • Zagrożenia ekologiczne • Świat nierówności • Ruchy fundamentalistyczne i terroryzm	- stosuje pojęcia: <i>internet, telefonia komórkowa, komercjalizacja, popkultura, Al-Kaida, Państwo Islamskie (ISIS)</i>, - omawia działalność postaci: George'a W. Busha, Osamy bin Ladena, - wymienia wydarzenia związane z datami: 11 września 2001 r., - wskazuje cechy współczesnej kultury masowej, - omawia zagrożenia wynikające z działalności Państwa Islamskiego	- stosuje pojęcia: <i>amerykanizacja, „globalna wioska”, antyglobaliści, slumsy</i> - omawia znaczenie wydarzeń z 11 marca 2004 r. i 7 lipca 2005 r., - omawia zalety i wady nowych środków komunikacji - charakteryzuje zagrożenia współczesnego terroryzmu, - omawia ataki terrorystyczne na WTC, kolej w Madrycie i londyńskie metro, - wymienia czynniki związane ze współczesną gospodarką światową, które negatywnie wpływają na stan środowiska naturalnego	- stosuje pojęcia: <i>Anonymous, protokół z Kioto, slumsy, bogata Północ i biedne Południe, fundamentalizm</i>, - przedstawia główne społeczno-gospodarcze problemy współczesnego świata - prezentuje zagrożenia ekologiczne współczesnego świata, - ocenia rozwój kultury masowej, prezentując jej wady i zalety	- przedstawia postulaty antyglobalistów i je ocenia, - omawia przebieg konfliktu na Bliskim Wschodzie po 2001 r.	- omawia wpływ kapitału na politykę we współczesnym świecie, - przedstawia udział Polaków w wojnie w Iraku i w Afganistanie

**Rozdział VI
III Rzeczpospolita**

1. Okrągły Stół i wybory czerwcowe	• Obrady Okrągłego Stołu • Wybory czerwcowe 1989 r. • <i>Wasz prezydent, nasz premier</i> • Podział obozu solidarnościowego	- stosuje pojęcia: Okrągły Stół, - omawia działalność postaci: Lecha Wałęsy, - podaje główne założenia porozumień Okrągłego Stołu	- stosuje pojęcia: sejm kontraktowy, wybory czerwcowe, - omawia działalność postaci: Tadeusza Mazowieckiego, - wymienia wydarzenia związane z datami: 5 kwietnia 1989 r., 4 czerwca 1989 r.	- dostrzega znaczenie powstania niezależnej prasy, - zna okoliczności objęcia stanowiska prezydenta przez Wojciecha Jaruzelskiego, - prezentuje zasady i najważniejsze skutki wyborów, z 4 czerwca 1989 r.	omawia działalność postaci: Czesława Kiszczaka, Andrzeja Gwiazdy, Kornela Morawieckiego, Leszka Moczulskiego, Adama Michnika	- przedstawia podział obozu solidarnościowego i różne oceny przemian z 1989 r.
2. Przemiany polityczne i ustrojowe	• Rząd Mazowieckiego i nowela grudniowa • Likwidacja MO i SB • Rozpad obozu solidarnościowego • Formacje postkomunistyczne • Wycofanie wojsk sowieckich z	- stosuje pojęcia: lustracja, dekomunizacja - omawia działalność postaci: Tadeusza Mazowieckiego, Leszka Balcerowicza, Lecha Wałęsy, - charakteryzuje zmiany ustrojowe wprowadzone w grudniu 1989 r. - opisuje okoliczności wycofania wojsk sowieckich z Polski	- stosuje pojęcia: „wojna na górze”, - omawia działalność postaci: Lecha Kaczyńskiego, Aleksandra Kwaśniewskiego - charakteryzuje zmiany ustrojowe wprowadzone w grudniu 1989 r.	- wymienia wydarzenia związane z datami: 22 grudnia 1990 r., 1991 r., 1992 r., 2 kwietnia 1997 r. - przedstawia scenę polityczną III RP - omawia przebieg i znaczenie reformy samorządowej - przedstawia	stosuje pojęcia i rozwija skróty: PC, BBWR, KPN, UOP, WSI, SDRP, SLD - omawia działalność postaci: Czesława Kiszczaka, Floriana Siwickiego, Zbigniewa Bujaka, Jarosława	- omawia i ocenia zmiany w strukturach resortów siłowych - opisuje proces transformacji polskiej lewicy i przyczyny jej zwycięstwa wyborczego w latach 90.

	Polski • Konstytucja RP z 1997 r. • Reforma samorządowa i administracyjna			reformę administracyjną kraju z 1999	Kaczyńskiego, Leszka Millera, Waldemara Pawlaka, Ryszarda Kaczorowskiego	
3. Transformacja gospodarcza i społeczna	• Polska na skraju katastrofy gospodarczej • Plan Balcerowicza • Prywatyzacja • Społeczne skutki transformacji gospodarczej • Perspektywy po transformacji	– stosuje pojęcia: hiperinflacja, – omawia działalność postaci: Leszka Balcerowicza – charakteryzuje zjawisko hiperinflacji i metody walki z nią	– stosuje pojęcia: reformy Balcerowicza, gospodarka wolnorynkowa, popiwiek, bezrobocie strukturalne – przedstawia założenia planu Balcerowicza – charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki transformacji społeczno-gospodarczej	– stosuje pojęcia: gospodarka wielosektorowa, biedaszyby, denominacja – umiejscawia w czasie: reformy Balcerowicza, wprowadzenie denominacji	– omawia znaczenie prywatyzacji i skutki reform społeczno-gospodarczych	– wyjaśnia związek reform gospodarczych z aferami gospodarczymi w latach 90. w Polsce
4. Polska w NATO i UE	• Starania Polski o przystąpienie do NATO • Polska wstępuje do NATO • Integracja z UE • Skutki członkostwa Polski w UE • Polska w	– wyjaśnia wydarzenia związane z datami: 12 marca 1999 r., 1 maja 2004 r., 2007 r. – omawia proces przyjmowania Polski do struktur NATO oraz rolę w strukturach tej organizacji – wymienia kraje	– omawia działalność postaci: Jerzego Buzka, Leszka Millera, Aleksandra Kwaśniewskiego, Bronisława Geremka, – przedstawia proces rozpadu instytucji dawnego bloku wschodniego w Europie Środkowo-Wschodniej	– stosuje pojęcia: Grupa Wyszehradzka, Trójkąt Weimarski, strefa Schengen, traktat akcesyjny, program dopłat bezpośrednich	– omawia znaczenie funkcjonowania Polski w ramach strefy Schengen	– charakteryzuje pozytywne i negatywne skutki integracji Polski z UE

	strefie Schengen	wchodzące w skład Trójkąta Weimarskiego i Grupy Wyszehradzkiej				
--	---------------------	--	--	--	--	--